

dackel 'n wandeling over de plaats, waar de schemering geleidelijk haar sluiers over heen trok. Uit de hoeken strekte 't duister haar armen uit, achter de vreemde venstertjes werd hier en daar een lantaarn aangestoken, uit de meest onwaarschijnlijke openingen liepen bedienden en gasten heen en weer. Een lange staak werd den kakatoes voorgehouden, de sterke snavels grepen er omheen, ze daalden kalm naar beneden, zetten zich op den schouder van den eigenaar en werden naar bed gebracht. Een lamp in de hand kwam deze naar ons toe om ons nog iets van z'n schatten, antiquiteiten opgehoopt in kamers en keuken, te laten zien.

Voorbij een lange veranda vol witte en groene en gele gelakte stoeltjes gingen we naar een tweede binnenplaats, waar een witte met spiegels en schilderwerk versierde baldakijn stond, waaronder alleen de markiezinnnetjes ontbraken. De ruime stallen ter zijde, drie eeuwen lang voor de postrijtuigen gebruikt toen 't gebouw nog aan z'n vroegere bestemming voldeed, waren nu gevuld met automobielen.

In een kleine tuin vol reuzenpapavers stapte een ooievaar deftig op en neer.

Peinzende verlieten we 't sprookjesoord. Achter de verroeste tralies zat nu 't prinsesje, de blanke schouders en 't blonde kopje omglansd van lamplicht, niet meer ontsierd door haar dernier cri.

Trouville-sur-Mer, Juni 1903.

HEILANDERS. DOOR P. VAN ASSCHE. † † † † † † † † † †

Het was er eene streek der miserie, waar Mandus Braam en zijne kramakkelachtige Vina woonden in een huizeken, waarover wind- en regenstormen zoo woest bulderden, dat het nu oud en vuil vooroverhelde. Mos, spichtig gras en heikruid woerden op het bultachtig stroodak. 't Stond er te midden eener heivlakte, overlommerd door eenige hoogstammige dichtgekruide dennen, wier donkergroen loover zich ontvouwde op verwrongen takken. Daarnevens een paar stukjes grond, waarop de oudjes aardappels, rogge en groenten wonnen. Telken jaar moesten die

worden herveroverd op barheid en ongewas.

En rondom zand, omwoekerd met heibrem, wijndroesemkleurig-bloeiend of bruinend heikruid en als saploos gras. Daartusschen soms een doodsch starend veen. Tragisch-rood bloedde de avondlucht er nu en dan in uit wijl, in de verte, de dennenmassa's bronsachtig-zwaar afteekenden op het purperend of rosgoudgestreepte Westen. Verder, achter de bosschen, nog heiland, met dorre kruiden en slapend water en sombergroen geboomte; soms armoedige huizekens of, ergens op een heuvel, een graanmolen, oprijzende spokerig-mager met zijne lange armen, en in 't avondschemeren draaiende fantastisch, als om de armoede te malen van dit oord der miserie.

En daar, op dit doode land, hadden de uitgemergelde menschen Mandus en Vina zich afgebeeld; hadden zij, radeloos en als waanzinnig, geworsteld met honger en onvruchtbaarheid, regen en winden en koude; vooral geworsteld tijdens de als eindelooze zomerdagen met hun macht van vuur dat het vel bronsde, het gelaat doorgroefde, het mager lichaam verneutelde en misvormde. Ijlhoofdig van hitte en zweeten en zwoegen, ijlhoofdig ook door gebrek aan krachtig voedsel, stonden zij soms gedachteloos uit te staren, stakende spitten of schaddesteken of het in den schralen oogst werken voor dezen of genen heiboer. Het bebouwen van hunne magere grondlapjes leverde nog de helft niet op van wat ze noodig hadden voor eigen onderhoud. Een miserie-oogst voor veel arbeid. Miserie en nooit eenig genot; nooit eenige afleiding. Nergens ruste, wijl sarrende steeds eene schimme om hen waarde, het spook der armoede, het grimmige spook dier streek, dat zij overal meenden te ontwaren: in rosse maan en Octobernevels, in de dwaallichten die over veengronden gleden en dansten in een heksenspel vol zotternije, wijl zij in het donker gefezel en gepiep en gegichel dachten te hooren van dwergventjes en tooverkollen, wel onzichtbaar, en die soms ook kattermiauwden. En daarna waren het weer rusteloos dolende geesten, vagevuurzielen, in witte sluiers gehuld en die kloegen in de sparren, of jammerden in 't windenloeien, en